

ARTJÄRVEN KUNNAN LINTULAJILUETTELO

Merkkien selitykset:

- P Pesii alueella säännöllisesti
- (P) Pesii alueella epäsäännöllisesti
- T Tavataan säännöllisesti talviaikaan
- (T) Talvihavaintoja epäsäännöllisesti
- L Läpimuuttaja
- (L) Läpimuuttohavaintoja epäsäännöllisesti
- S Satunnaisvieras, josta yli 6 havaintoa
- (S) Satunnaisvieras, josta vain muutama havainto

LAJILUETTELO

1. Kuikka (*Gavia arctica*). L . Toukokuun lopulla nähdään jonkin verran muuttoparvia. Muulloin lepäileviä yksilöitä pääasiassa Pyhäjärven puolella.
2. Kaakkuri (*Gavia stellata*). L . Vähälukuisempi kuikkaa. Eniten nähdään keväällä järvien sulapaikoilla yleensä yksittäisiä lintuja.
3. Pikku-uikku (*Tachybaptus ruficollis*). (S) . Tästä vuosittain Suomessa tavattavasta pikkuharvinaisuudesta on 1 havainto. 4.4.1990 Lammilla paikallinen lintu.
4. Silkkiuikku (*Podiceps cristatus*). P . Pesii alueen järvillä rehevissä ruoikoissa. Muuttoaikoina tavallinen näky Villikkalan- ja Säyhteenjärvillä.
5. Härkälintu (*Podiceps grisegena*). L . Ei pesi alueella. Nähdään vuosittain alueen Järvillä etupäässä kevätmuutolla.
6. Mustakurkku-uikku (*Podiceps auritus*). L,(P) . Yllättävän vähälukuinen kevätmuutolla. Muutama reviihavainto kesäaikaan.
7. Merimetso (*Phalacrocorax carbo*). (L) . Muutama syyshavainto yksittäisistä linnuista Pyhäjärveltä.
8. Kaulushaikara (*Botaurus stellaris*). (P) . 1990-luvulla huudellut vuosittain Säyhteenjärvellä. Ei pesintähavaintoja.
9. Jalohaikara (*Egretta alba*). (S) . 18.4.1994 Ratulansalmi ja Kirkkoöyräs paikallinen lintu aamupäivän. Siirtyi Myrskylän Sopajärvelle, jossa sitä kävi katsomassa kymmenet lintuharrastajat.
10. Harmaahaikara (*Ardea cinerea*). L . Melko tavallinen näky heinä-lokakuussa alueen järvillä. Valtaosa linnuista nuoria yksilöitä. Suurin parvi 15 yksilöä. Ensimmäinen havainto lajista alueelta on vuodelta 1949.
11. Kattohaikara (*Ciconia ciconia*). (S) . Muutama havainto tästä meitä lähinnä Virossa pesivästä haikaralajista.
12. Kyhmyjoutsen (*Cygnus olor*). L . Nykyään havaitaan Joka kevät muutamia lintuja joutsenparvissa. Tavattu syksyllä muutaman kerran.
13. Laulujoutsen (*Cygnus cygnus*). L . Alueen tunnuslintu. Suurimmat kertymät keväältä 420 ja syksyiltä 240 yksilöä. Linnut jatkavat pohjoiseen normaalisti vapun tienoilla. Syksyllä parvet viiptyvät alueella järvien jäätymiseen saakka. Joinakin vuosina lintuja on paljon vielä joulukuun alussa.

14. Pikkujoutsen (*Cygnus columbianus*). L . Tämä Venäjän tundralla pesivä Joutsenlaji on jokavuotinen vieräs joutsenparvissa. Keväisin havaitaan vuosittain 20 yksilöä. Suurin kevätparvi 52 lintua. Syksyisin hieman vähälukuisempi. vuonna 1996 joulukuussa oleili Villikkalanjärvellä kaularengastettu yksilö laulujoutsenten seurassa.
15. Metsähanhi (*Anser fabalis*). L . Keväisin lepäilee Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla kymmeniä yksilöitä. Syksyllä vähälukuisempi, yleensä havaitaan muuttoparvia lennossa.
16. Lyhytnokkahanhi (*Anser brachyrhynchos*). (S) . Tämä melko harvinainen hanhilaji on tavattu kevätmuutolla kolmasti huhti-toukokuussa.
17. Tundrahanhi (*Anser albifrons*). L . Lähes joka kevät muutamia yksilöitä metsähanhiparvissa. Suurin parvi Kirkkoäyräältä 105 yksilöä. Syksyisin havaittu suuriakin muuttoparvia pääasiassa lokakuussa.
18. Merihamhi (*Anser anser*). L . keväisin havaitaan vuosittain muutamia yksilöitä Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla. Ei syyshavaintoja.
19. Kanadanhanhi (*Branta canadensis*). L,(P) . Keväisin havaitaan 1-20 lintua alueen järvillä. pesi vuonna 1997 ensimmäisen kerran Pyhäjärvellä pienessä saarella.
20. Valkoposkihanhi (*Branta leucopsis*). (L) . Joinakin keväänä havaittu muuttoparvia toukokuun lopulla. Myös joinakin syksyinä havaittu muuttoparvia lokakuussa.
21. Sepelhamhi (*Branta bernicla*). (L) . Havaittu joinakin syksyinä muuttoparvia syys-lokakuussa.
22. Ruostesorsa (*Tadorna ferruginea*). (S) . Tämä Suomessa harvinainen sorsalaji on tavattu kahdesti Villikkalanjärvellä. 13.8.1994 1 paikallinen ja 19.8.1995 2 paikallista.
23. Haapana (*Anas penelope*). L,P . Kevätmuutolla suurimmat kertymät yli 300 yksilöä. Syksyllä vähälukuisempi. pesii alueen järvillä.
24. Harmaasorsa (*Anas strepera*). (S) . Tästä melko harvinaisesta sorsalajista on muutama kevät ja yksi syyshavainto.
25. Tavi (*Anas crecca*). L,P . Suurimmat kertymät Kirkkoäyräältä keväältä 600 yksilöä. Syksyllä vähälukuisempi. Pesii alueen järvillä.
26. Sinisorsa (*Anas platyrhynchos*). L,P . Alueen yleisin sorsalintu. Kirkkoäyräältä suurimmat määrät 1 600 paikallista. Syksyllä vähälukuisempi. Linnut oleskelevat paikkakunnalla järvien jäätyä saakka.
27. Jouhisorsa (*Anas acuta*). L . Keväisin parhaimmillaan 50-150 yksilöä. Syksyllä vähälukuisempi. Saattaa pesiä vuosittain alueen järvillä.
28. Heinätavi (*Anas querquedula*). L,P . Tämä rehevien lintujärvien laji on melko tavallinen näky etenkin Lammilla Ja Villikkalanjärvellä.
29. Lapasorsa (*Anas clypeata*). L,P . Keväisin melko yleinen Lammilla Ja Villikkalanjärvellä. Pesii melko runsaslukuisena, vaikka onkin vaateliias sorsalaji. Syksyllä usein myöhään alueen järvillä.
30. Punasotka (*Aythya ferina*). L,P . Keväisin sulapaikoilla huhtikuussa 50-100 linnun kertymissä. Pesii harvalukuisena alueen rehevillä järvillä.
31. Tukkasotka (*Aythya fuligula*). L,P . Sulapaikkojen tyyppilaji muuttoaikoina etenkin Säyhteenjärvellä. Pesii alueella.
32. Lapasotka (*Aythya marila*). (L) . Muutama kevät havainto toukokuulta Pyhäjärveltä ja Villikkalanjärveltä.

33. Alli (*Clangula hyemalis*). L . Lepäileviä ja muuttoparvia nähdään yleensä arktisen muuton yhteydessä toukokuussa. Syksyisin enimmäkseen yksittäisiä lepäilijöitä.
34. Mustalintu (*Melanitta nigra*). L . Arktisen muuton yhteydessä lepäileviä pikkuparvia Villikkalan- ja Pyhäjärven selillä. Syksyllä vähälukuinen.
35. Pilkkasiipi (*Melanitta fusca*). (L) . Arktisen muuton yhteydessä yleensä toukokuussa yksittäisiä lepäilijöitä.
36. Telkkä (*Bucephala clangula*). L,P . Keväisin muuttoaikoina yleisin kokosukeltaja alueen järvillä. Syksyisin pikkuryhmissä. Pesii alueella.
37. Uivelo (*Mergus albellus*). L . Keväisin tavataan 5-15 linnun ryhmässä toukokuun alussa. Syksyllä yksittäisiä lepäilijöitä.
38. Tukkakoskelo (*Mergus serrator*). L . Toukokuussa lepäilee alueen järvillä pikkuryhmissä
39. Isokoskelo (*Mergus merganser*). L,(P) . Ensimmäisiä vesilintuja sulapaikoilla maaliskuussa. Syksyllä jäiden tulon saakka. Muutama pari pesinee vuosittain.
40. Mehiläishaukka (*Pernis apivorus*). L,P . Muuttavia lintuja nähdään kevään syksyin. Muutama pari pesii vuosittain kunnan alueella.
41. Merikotka (*Haliaeetus albicilla*). (L) . Lajista on tehty muutama muuttohavainto.
42. Ruskosuohaukka (*Circus aeruginosus*). L,P . Muuttoaikoina nähdään vuosittain järvien rannoilla saalistelemassa. 1990-luvulla on pesinyt säännöllisesti Lammilla.
43. Sinisuohaukka (*Circus cyaneus*). L . Muuttoaikoina melko tavallinen näky alueen pelloilla.
44. Kanahaukka (*Accipiter gentilis*). P,T . Muutama pari pesii vuosittain kunnan alueella. Etenkin vanhat yksilöt paikkalintuja läpi vuoden.
45. Varpushaukka (*Accipiter nisus*). P,T . Tavallinen näky pikkulintujahdissa muuttoaikoina. Pesii alueella.
46. Hiirihaukka (*Buteo buteo*). L,P . Nähdään muutolla yksittäin keväisin ja syksyisin. Muutama pari pesii kunnan alueella.
47. Piekana (*Buteo lagopus*). L . Nähdään muutolla keväisin ja syksyisin yleensä yksittäin.
48. Maakotka (*Aquila chysaetos*). (L) . Syksyllä havaittu muutaman kerran muuttolennessä.
49. Kalasääski (*Pandion haliaetus*). L . Kalastelevia lintuja nähdään muuttoaikoina järvien rannoilla. Ei pesi alueella.
50. Tuulihaukka (*Falco tinninculus*). L,P . Vähälukuinen muuttoaikoina alueen pelloilla. Pesii vuosittain muutaman parin voimin.
51. Ampuhaukka (*Falco columbarius*). L,(T) . Nähdään muuttoaikoina peltoaukeilla saalistelemassa. Muutama talvihavainto viime vuosilta. Myös kesähavainnot, Jotenka saattaa pesiä joinakin vuosina.
52. Nuolihaukka (*Falco subbuteo*). L,P . Muuttoaikoina säännöllinen järvien rannoilla. Muutama pari pesii vuosittain kunnan alueella.
53. Muuttohaukka (*Falco peregrinus*). (P) . Pesinyt alueella ammoisina aikoina. Viimeinen tunnettu pesäpaikka 1939. Sen jälkeen ei havainnot. 22.9.1991 nähtiin Lammilla muuttava muutto/tunturihaukka.
54. Pyy (*Bonasa bonasia*). P,T . Paikkalintu, joka esiintyy alueen kuusivaltaisissa sekametsissä puronnotkoissa ja kallioiden reunamilla.

55. Teeri (*Tetrao tetrix*). P,T . Paikkalintu, joka asustaa monimuotoisessa metsäympäristössä. Keväisin soivat teerikukot usein pelloilla.
56. Metso (*Tetrao urogallus*). P,T . Paikkalintu, joka esiintyy harvalukuisena alueen vanhoissa metsissä, mänty- ja kuusikankailla.
57. Peltopyy (*Perdix perdix*). P,T . Yllättävän runsaslukuinen pelloilla ja maatilojen ympäristössä. Talviaikaan suosii pakettipeltoja.
58. Viiriäinen (*Coturnix coturnix*). (S) . Tämä Suomessa vuosittainen melko harvinainen kanalintulaji on tavattu alueella kerran. Kesäkuussa 1995 huuhteli koiraslintu muutaman yön kotiseutumuseon lähellä viljapellossa.
59. Fasaani (*Phasianus colchicus*). P,T . Melko tavallinen näky peltojen reunoilla, maatilojen pihapiirissä ja omakotialueilla.
60. Luhtakana (*Rallus aquaticus*). (P) . 1990-luvulla lähes vuosittain huuteleva koiras Lammin kosteikkoalueella. Ei pesälöytöjä.
61. Luhtahuitti (*Porzana porzana*). (P) . Vuosittain äänteleviä koiraita järvien rehevillä lahdilla. Eniten havaintoja Lammin kosteikkoalueelta.
62. Ruisräikkä (*Crex crex*). (P) . Joka vuosi muutamia koiraita äänessä pelloilla öiseen aikaan touko-kesäkuussa.
63. Liejukana (*Gallinula chloropus*). (S) . Muutamana vuonna äänihavaintoja Lammin kosteikkoalueella. Nähty myös kerran Villikkalanjärvellä.
64. Nokikana (*Fulica atra*). L,P . Muuttoaikoina parhailla paikoilla kymmeniä yksilöitä. Syksyllä vähälukuisempi. Pesii alueen rehevillä järvillä.
65. Kurki (*Grus grus*). L,P . Nähdään säännöllisesti muutolla ja lepäilemässä pelloilla pikkuparvissa. pesii vuosittain Lammin kosteikkoalueella.
66. Meriharakka (*Haematopus ostralegus*). (L) . Kevätmuutolla havaittu muutamia kertoja lepäileviä yksilöitä.
67. Pikkutylli (*Charadrius dubius*). L,(P) . Keväisin muutamia yksilöitä tulvapelloilla. Syksyisin yksittäin Villikkalanjärven rantalietteilä. Saattaa pesiä alueen hiekkakuopilla.
68. Tylli (*Charadrius hiaticula*). L . Muutamia yksilöitä levähtää keväisin tulvapelloilla. Syksyisin vähälukuisena Villikkalanjärven rantalietteilä.
69. Kapustarinta (*Pluvialis apricaria*). L . Lepäilee säännöllisesti kevätmuutolla Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla. Suurin kertymä 600 yksilöä. Syksyllä pikkuryhminä alueen pelloilla.
70. Tundrakurmitsa (*Pluvialis apricarius*). (L) . Muutama havainto muuttavista linnuista syyskuulta.
71. Töyhtöhyppä (*Vanellus vanellus*). L,P . Tyypilaji kevätmuutolla pelloilla. Suurimmat kertymät Suursuonpelloilla 200 yksilöä. Joinakin syksyinä nähty Kirkkoäyräällä viivytelijoita vielä lokakuussa. Pesii melko runsaslukuisena alueen pelloilla.
72. Pikkusirri (*Calidris minuta*). (L). Keväältä yksi havainto ja syyskesältä muutama nuori yksilö Villikkalanjärveltä.
73. Lapinsirri (*Calidris temminckii*). L . Muutamia yksilöitä tavataan vuosittain toukokuussa tulvapelloilta. Syksyllä yksittäisiä Villikkalanjärvellä.
74. Suosirri (*Calidris alpina*). L . Kevätmuutolla vuosittain pikkuryhmissä tulvapelloilla. Syksyisin vähälukuisempi.

75. Jänkäsiirriäinen (*Limicola falcinellus*). (L) . Kahdesti tavattu yksinäinen lintu kevätmuutolla Lammin kosteikkoalueella.
76. Suokukko (*Philomachus pugnax*). L . Kevätmuutolla parhaimmillaan muutamia satoja lintuja Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla. Syksyllä pikkuparvissa järvien rantaniityillä.
77. Jänkäkurppa (*Lymnocyptes minimus*). L . Piileskelevä kurppalaji, josta havaintoja vuosittain rantaniityiltä ja kosteikoilta muuttoaikoina.
78. Taivaanvuohi (*Gallinago gallinago*). L,P . Tavallinen laji muuttoaikoina tulvapelloilla. rantaniityillä ja kosteikoilla. Lammin kosteikkoalueella useita pesiviä pareja.
79. Heinäkurppa (*Gallinago media*). (S) . Tämä harvalukuinen syysvieras Suomessa on tavattu alueella kerran 15.9.1997. Lammin kosteikkoalueella paikallinen lintu.
80. Lehtokurppa (*Scolopax rusticola*). P . Piileskelevä laji, joka pesii alueen sekametsissä melko yleisenä. Tavallinen näky hämärissä; kun koiraat ovat soidinlennollaan metsien ja peltojen yläpuolella.
81. Mustapyrstökuiiri (*Limosa limosa*). (L) . Lähes jokakeväinen vierailija Kirkkoäyrään ja Suursuonpeltojen tulvilla. Havaittu kaikkiaan kymmenkunta kertaa.
82. Punakuiri (*Limosa lapponica*). (L) . Muutama muuttohavainto pikkuparvista kevätmuutolta toukokuulta.
83. Pikkukuovi (*Numenius phaeopus*). L . Vähälukuinen lepäilijä alueen pelloilla kevätmuutolla.
84. Isokuovi (*Numenius arquata*). L,P . Tavallinen näky kevätmuutolla alueen pelloilla Pesimälintuna melko yleinen. Pääosa linnuista muuttaa jo heinäkuussa etelään.
85. Mustaviklo (*Tringa erythropus*). L . Päämuuttoaikana toukokuun alussa lepäilee Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla muutamia kymmeniä lintuja. Syksyllä vähälukuisempi.
86. Punajalkaviklo (*Tringa totanus*). L,P . Kevätmuutolla suurimmat kertymät yli 20 yksilöä. Vuosittain pesii järvien lahdilla, jokien ja valtaojien varsilla 5-10 paria.
87. Lampiviklo (*Tringa stagnatilis*). (S) . Tämä Suomessa harvinainen kahlaaja on tavattu alueella vuonna 1996 kolmesti. 14.5 Suursuonpellot 1+3 paikallista ja 19.5 Pyhäjärvi 1 paikallinen.
88. Valkoviklo (*Tringa nebularia*). L . Toukokuussa päämuuttoaikoina Kirkkoäyrään ja Suursuonpeltojen tulvilla useita kymmeniä yksilöitä. Syksyisin järvien rantaniityillä yleensä yksittäin.
89. Metsäviklo (*Tringa ochropus*). L,P . Kevätmuutolla huhtikuussa pikkuryhmissä tulvapelloilla ja järvien rannoilla. Pesii alueella.
90. Liro (*Tringa glareola*). L,(P) . Kevätmuutolla tulvapeltojen runsaslukuisin kahlaaja. Päämuuttoaikoina satoja lintuja Kirkkoäyräällä ja Suursuonpelloilla. Syksyllä muuttoparvet rantaniityillä. Pesinee vuosittain muutaman parin voimin rantaniityillä ja kosteikoilla.
91. Rantasipi (*Actitis hypoleucos*). L,P . Muuttoaikoina tavallinen näky järvien rannoilla. Pesii melko yleisenä vesistöjen varsilla.
92. Vesipääsky (*Phalaropus lobatus*). (L) . Muutama keväthavainto toukokuun loppupuolelta Villikkalanjärveltä ja Kirkkoäyräältä.
93. Kihulaji (*Stercorarius sp.*). (L) . Lajilleen määrittämätön kihu havaittiin muuttavana 23.8.1995 Villikkalanjärvellä.
94. Pikkulokki (*Larus minutus*). L,P . Päämuuttoaikoina toukokuussa Säyhteen- ja Villikkalanjärvillä parhaimmillaan 100-150 lintua. Pesii vuosittain vähälukuisena alueen naurulokkikolonioissa.

95. Naurulokki (*Larus ridibundus*). L,P . Runsaslukuisin lokkilintu alueen järvillä. Viipyy syysmuutolla pelloilla yllättävän myöhään, sillä useina vuosina vielä lokakuussa 50-100 linnun parvia.
96. Kalalokki (*Larus canus*). L,P . Yleinen lokkilaji, joka pesii yksittäisperein alueen järvillä pienillä luodoilla ja isoilla kivillä.
97. Selkälokki (*Larus fuscus*). L,(P) . Tavallisista lokkilajeista kaikkein vähälukuisin. Muuttoaikoina lepäilee pikkuryhmissä muiden lokkien kanssa. Saattaa pesiä vuosittain Pyhäjärven puolella.
98. Harmaalokki (*Larus argentatus*). L,P . Yleinen lokkilaji, joka pesii harvalukuisena yksittäisperein järvien rannoilla ja luodoilla. Lahden Kujalan jäteaseman valtaiset harmaalokkiparvet lentävät merelle usein Villikkalanjärven kautta.
99. Isolokki (*Larus hyperboreus*). (S) . Tästä sisämaassa harvinaisesta arktisesta lokkilajista on yksi havainto. 4.5.1996 Villikkalanjärvellä paikallinen esiaikainen yksilö.
100. Merilokki (*Larus marinus*). L . Vuosittain havaitaan muutamia yksilöitä harmaalokkiparvissa tai yksittäisiä yksilöitä järvillä lepäilemässä.
101. Räyskä (*Sterna caspia*). (L) . Tämä kookas tiiralaji on tavattu muutaman kerran kesäaikaan Säyhteen- ja Villikkalanjärvillä kalastelemassa.
102. Kalatiira (*Sterna hirundo*). L,P . Toukokuussa päämuuttoaikoina Villikkalan- ja Säyhteen järvillä muutamia satoja lintuja. Alueella on lajille sopivia pesimäluotoja vähän. Siksi yllättäen usean vuoden ajan on Säyhteenjärven rantapelloilla ollut kalatiirayhdyskunta.
103. Lapintiira (*Sterna paradisaea*). (L) . Tämä sisämaassa vähälukuinen tiiralaji on tavattu muutamia kertoja toukokuussa Villikkalanjärveltä.
104. Mustatiira (*Chlidonias niger*). (S) . Melko harvinainen mustatiira on havaittu toukokuun alussa 1996 Säyhteenjärvellä.
105. Kesykyyhky (*Columba livia*). (L) . Ei pesi alueella, mutta on havaittu muutaman kerran kunnan keskustaajamassa.
106. Uuttukyyhky (*Columba oenas*). P,(T) .saapuu keväisin alueelle ensimmäisten muuttolintujen joukossa. Muutamia pareja pesii peltojen reunametsissä vuosittain. Vuonna 1996 havaittiin viivytelijiä vielä joulukuussa.
107. Sepelkyyhky (*Columba palumbus*). L,P . Yleinen laji muuttoaikoina pelloilla. Pesii melko runsaslukuisena viljelysmaiden lähetyvillä metsissä ja metsäsaarekkeissa.
108. Turkinkyyhky (*Streptopelia decaocto*). (S) . Yksi havainto tästä melko harvinaisesta kyyhkylajista. Elokuussa 1996 paikallinen lintu kotiseutumuseon luona.
109. Turturikyyhky (*Streptopelia turtur*). (S) . Tämä melko harvinainen kyyhkylaji on havaittu kahdesti keväällä ja kerran syksyllä.
110. Käki (*Cuculus canorus*). L,P . Käen kukuntaa kuulee vielä yleisesti alueen metsissä.
111. Huuhkaja (*Bubo bubo*). P,T . Muutama pari pesii alueen kalliomänniköissä. Saalistelee usein hämärissä Lapin ja Säyhteenjärven rantapelloilla.
112. Hiiripöllö (*Surnia ulula*). (L) . Tästä pohjoisessa pesivästä pöllölajista on yksi havainto. 4.11.1997 Hietanassa paikallinen lintu pelloilla.
113. Varpuspöllö (*Glaucidium passerinum*). P,T . Muutamia pareja pesii alueen kuusikoissa tikankoloissa. Talvisin näyttäytyy yleisesti asutuksen piirissä.
114. Lehtopöllö (*Strix aluco*). P,T . Muutamia pareja pesii vuosittain kulttuuriympäristössä peltojen reunoilla, metsäsaarekkeissa ja kartanoiden pihapiirissä.

115. Viirupöllö (*Strix uralensis*). P,T . Muutamia pareja pesii vuosittain vanhoissa petolinnun pesissä tai pöllöpöntöissä.
116. Sarvipöllö (*Asio otus*). P,(T) . Hyvinä myyrävuosina pesii alueella kymmeniä pareja ja kesäkuussa voi tällöin kuulla yhdellä yöretkellä useita poikueita. Vaikka lajista ei ole talvihavaintoja, niin hyvinä myyrätalvina jäänee muutamia yksilöitä talvehtimaan alueelle.
117. Suopöllö (*Asio flammeus*). (L) . Tästä pohjoisessa pesivästä pöllölajista on tehty muutama havainto muuttoaikoina mm. Lammin kosteikkoalueella.
118. Helmipöllö (*Aegolius funereus*). P,T . Oikukas esiintyminen. Hyvinä myyrävuosina alueella puputtaa kevättalvella useita koiraita ja pesintöjäänkin on runsaasti. Huonoina myyrävuosina lähes täysin kateissa.
119. Kehräjä (*Caprimulgus europaeus*). L,P . Suhteellisen yleinen alueen kallioisilla ja aukkoisilla mäntykankailla.
120. Tervapääsky (*Apus apus*). L,P . Päämuuttoaikoina alueen järvillä voi olla toukokuussa satoja lintuja. hyönteispyynnissä. pesii sopivissa paikoissa rakennusten ullakoilla. kottaraisenpöntöissä tai luonnonkoloissa.
121. Käenpiika (*Jynx torquilla*). L,P . Pesii harvakseltaan kulttuuriympäristössä linnunpöntöissä ja luonnonkoloissa. Vähentynyt viime aikoina kaikkialla Suomessa.
122. Harmaapäätikka (*Picus canus*). P,T . Muutamia pareja pesii vuosittain rantalehdoissa ja viljelysmaiden reunahaavikoissa.
123. Palokärki (*Dryocopus martius*). P,T . Laji pesii vähälukuisena alueen metsissä suosien vanhoja iäkkäämpiä metsäkuvioita.
124. Käpytikka (*Dendrocopos major*). P,T . Melko yleinen pesimälintu sekametsissä. Joka paikan tikka, joka talvisin tulee mielellään läskiruokinoille.
125. Valkoselkätikka (*Dendrocopos leucotos*). (S) . Tästä harvinaisesta tikkalajista on alueelta vain yksi varmistettu talvihavainto 1990-luvulta.
126. Pikkutikka (*Dendrocopos minor*). P,T . Muutama pari pesii vuosittain alueen rehevissä rantalehdoissa ja haavikoissa.
127. Pohjantikka (*Picoides tridactylus*). P,T . Havaintoja vähän, mutta pesinee vuosittain alueen kuusikoissa vähälukuisena.
128. Kiuru (*Alauda arvensis*). L,P . Muuttoaikoina keväisin suuria muutaman sadan linnun parvia pelloilla. Pesimäaikaan yleisin lintulaji viljelysmailla.
129. Tunturikiuru (*Eremophila alpestris*). (S) . Tämä nykyään harvinainen kiurulaji on tavattu kerran. 19.3.1990 Ratulassa kiertelevä yksilö.
130. Törmäpääsky (*Riparia riparia*). L,P . Pääskyistämme vähälukuisin muuttoaikoina. Pesii alueella sopivilla hiekka tai sorakuopilla.
131. Haarapääsky (*Hirundo rustica*). L,P . Päämuuttoaikoina keväällä järvillä satoja yksilöitä hyönteispyynnissä. Syksyisin usein isoja parvia sähkölangoilla.
132. Räystäspääsky (*Delichon urbica*). L,P . Muuttoaikoina aina vähälukuisempi kuin haarapääsky. Pesii sopivilla paikoilla rakennusten räystäiden alla.
133. Isokirvinen (*Anthus novaseelandiae*). (S) . Tämä Suomessa vuosittainen harvinainen syysvieras kaukaa idästä on tavattu alueella kerran. 28.9.1997 Villikkalanjärvellä muuttava yksilö.
134. Metsäkirvinen (*Anthus trivialis*). L,P . Alueen runsaslukuisimpia metsälintuja, Joka pesii lähes kaikentyyppisissä metsissä. Syksyisin lintuja näkee usein pelloilla ja avomailla.

135. Niittykirvinen (*Anthus pratensis*). L,P . Muuttoaikoina pikkuparvessa avomailla. Pesii alueella vähälukuisena rantaniityillä ja kosteikoilla.
136. Lapinkirvinen (*Anthus cervinus*). L . Syysmuutolla tavataan vuosittain avomailla usein muiden kirvisten seurassa.
137. Keltavästäräkki (*Motacilla flava*). L,P . Muuttoaikoina pikkuparvissa avomailla. Suosii lehmälaitumia. Muutamia pareja pesii rantaniityillä ja kosteikoilla.
138. Västäräkki (*Motacilla alba*). L,P . Yleinen muuttoaikoina avomailla, nurmikoilla ja pihapiirissä. Pesii lähes kaikenlaisissa ympäristöissä, missä riittävästi avomaata.
139. Tilhi (*Bombycilla garrulus*). L,T . Yleinen syysvieras ja talvehtii hyvinä pihlajanmarjavuosina. Kevätmuutolla vähälukuinen.
140. Koskikara (*Cinclus cinclus*). L,(T) . Muutamia lintuja havaittu syksyllä ja talvella pienissä sulana pysyvissä puroissa.
141. Peukaloinen (*Troglodytes troglodytes*). L,P . Pesii harvalukuisena sopivilla paikoilla suosien korpikuusikoita, puronnotkoja sekä hakkuuaukioita.
142. Rautiainen (*Prunella modularis*). L,P . Melko yleinen pesimälintu, suosien rehevänpuoleisia ja aukkoisia metsiä.
143. Punarinta (*Erithacus rubecula*). L,P . Pesii melko yleisenä kuusikoissa ja kuusivaltaisissa sekametsissä. Syksyllä muuttoaikoina yleisesti talojen pihapiirissä.
144. Satakieli (*Luscinia luscinia*). L,P . Vuosittain alueen rantalehdoissa 10-20 laulavaa koirasta. Ei pesälöytöjä, mutta pesinee vuosittain.
145. Sinirinta (*Luscinia svecica*). L . Muuttoaikoina havaitaan vuosittain muutamia yksilöitä pusikoissa ja ojien varsilla.
146. Leppälintu (*Phoenicurus phoenicurus*). L,P . Pesii melko harvalukuisena kulttuuriympäristössä peltojen reunoilla ja pihapiireissä sekä valoisilla mäntykankailla.
147. Pensastasku (*Saxicola rubetra*). L,P . Melko tavallinen pesimälintu alueen rantaniityillä, kosteikkojen ja peltojen reunoilla.
148. Kivitasku (*Oenanthe oenanthe*). L,P . Pesii harvalukuisena avomailla, missä. kivikasoja, kivaiotoja ja kiviraunioita. Muuttoaikoina tavallinen näky kaikenlaisilla avomailla.
149. Sepelrastas (*Turdus torquatus*). (S) . Tämä Lapin tuntureilla vähälukuisena pesivä rastaslaji on tavattu kerran. 23.4.1994 koiraslintu oleskeli Villikkalassa rantapelloilla.
150. Mustarastas (*Turdus merula*). P,T . Pesii melko yleisenä rehevissä ja kuusivaltaisissa metsissä. Joka talvi jää muutamia yksilöitä talvehtimaan asutuksen piiriin.
151. Räkättirastas (*Turdus pilaris*). P,(T) Pesii yleisenä viljelysmaiden ja asutuksen piirissä. Muuttoaikoina runsain rastaslaji pelloilla ja nurmikoilla. Hyvinä pihlajanmarjavuosina jää satoja lintuja alkutalveksi marjojen houkuttelemana alueelle.
152. Laulurastas (*Turdus philomelos*). L,P . Pesii runsaslukuisena alueen kuusikoissa ja kuusivaltaisissa metsissä. Nähdään harvoin esim. pihalla ruokailemassa.
153. Punakylkirastas (*Turdus iliacus*). L,P . Pesii runsaslukuisena alueella suosien reheviä metsätyppejä. Keväisin pikkuparvissa pelloilla ja nurmikoilla usein räkättirastaiden seurassa.
154. Kulorastas (*Turdus viscivorus*). L,P . Pesii harvalukuisena alueen karuilla mäntyvaltaisilla metsäalueilla. Muuttoaikoina näyttäytyy yleensä yksittäin.
155. Pensassirkkalintu (*Locustella naevia*). L,(P) . Vuosittain havaitaan yölaulajaretkillä muutamia äänteleviä koiraita rantojen ja avomaiden pusikkoalueilta. Ei pesälöytöjä, mutta pesinee vuosittain.

156. Viitasirkkalintu (*Locustella fluviatilis*). L . Vuosittain havaitaan laulavia koiraita Päijät-Hämeessä 5-10. Kesäkuussa 1995 Villikkalassa laulava koiras.
157. Ruokokerttunen (*Acrocephalus schoenobaenus*). L,P . Melko yleinen järvien rantaruohikoissa ja pensaikoissa
158. Viitakerttunen (*Acrocephalus dumetorum*). L,(P) . Vuosittain kuullaan yölaulajareissuilla 5-10 laulavaa koirasta. Lintuja löytyy pihapiiristä ja lehdoista. 1995 poikuehavainto Villikkalassa.
159. Luhtakerttunen (*Acrocephalus palustris*). L . Muutama havainto laulavista koiraista Villikkalanjärven ympäristöstä.
160. Rytikerttunen (*Acrocephalus scirpaceus*). L,P . Muutama peri pesii vuosittain järvien ruoikoissa.
161. Kultarinta (*Hippolais icterina*). L,P . Muutama pari pesii vuosittain alueen lehdoissa ja puutarhoissa.
162. Hernekerttu (*Sylvia communis*). L,P . Pesii melko yleisenä suosien avoimia metsiä, jossa katajia ja pieniä kuusia.
163. Pensaskerttu (*Sylvia communis*). L,P . Pesii melko yleisenä kulttuuriympäristössä avomailla, missä pusikoita ja matalaa pensaskasvillisuutta.
164. Lehtokerttu (*Sylvia borin*). L,P . Melko yleinen lintu alueen lehti- ja sekametsissä, puistoissa ja puutarhoissa.
165. Mustapääkerttu (*Sylvia atricapilla*). L,P . Pesii harvalukuisena korkeakasvuisissa lehdoissa ja rehevissä sekametsissä.
166. Idänuunilintu (*Phylloscopus trochiloides*). (P) . Tästä Päijät-Hämeessä vuosittain tavattavasta pikkuharvinaisuudesta on yksi havainto. 12.7. 1977 koiras ja naaras reviirillä.
167. Sirittäjä (*Phylloscopus sibilatrix*). L,P . Pesii melko yleisenä alueella, suosien reheviä sekametsiä.
168. Tiltalti (*Phylloscopus collybita*). L,P . Pesii melko harvalukuisena alueen kuusikoissa ja kuusivaltaisissa sekametsissä.
169. Pajulintu (*Phylloscopus trochilus*). L,P . Alueen runsaslukuisin lintulaji, joka pesii lähes kaikäntyyppisissä metsissä ja metsiköissä.
170. Hippiäinen (*Regulus regulus*). P,T . Pesii melko yleisenä alueen kuusivaltaisissa metsissä. Talviaikaan löytyy usein tiaisparvista.
171. Harmaasieppo (*Muscicapa striata*). L,P . Pesii melko yleisenä alueen aukkoisissa metsissä, puistoissa ja puutarhoissa. Hyvien muuttoöiden jälkeen toukokuussa silmiinpistävän yleinen näky kaikenlaisissa ympäristöissä.
172. Kirjosieppo (*Ficedula hypoleuca*). L,P . Pesii yleisenä piholla pöntöissä ja myös metsissä, missä tarjolla sopivia pesäpaikkoja.
173. Pyrstötiainen (*Aecithalos caudatus*). L,(P) . Vaelluslaji ja joinakin vuosina näkyy alueella syksyisin pikkuparvia. Saattaa pesiä vuosittain.
174. Hömötiainen (*Parus montanus*). P,T . Pesii melko harvalukuisena, suosien alueen sekametsiä. Talvisin tavallinen näky lintulaudoilla.
175. Lapintiainen (*Parus cinctus*). (L) . Vuonna 1963 lajilla oli voimakas vaellus Etelä-Suomessa. Tällöin havaittiin 4-5 yksilöä Hietanassa 19.10.

176. Töyhtötiainen (*Parus cristatus*). P,T . Pesii harvalukuisena alueen havumetsissä. Talvisin nähdään muutaman. linnun ryhmissä ruokintapaikoilla.
177. Kuusitiainen (*Parus ater*). P,T . Pesii harvalukuisena alueen kuusikoissa ja kuusivaltaisissa sekametsissä. Talvisin harvalukuinen vieras lintulaudoilla.
178. Sinitäinen (*Parus caeruleus*). P,T . Pesii melko yleisenä järvien rantametsiköissä ja piholla ja puutarhoissa. Tavallinen vieras lintulaudoilla.
179. Talitiainen (*Parus major*). P,T . Pesii yleisenä lehto- ja sekametsissä sekä piholla pöntöissä. Talvisin yleisin lintulautavieras.
180. Pähkinänakkeli (*Sitta europaea*). (L) . Lajilla oli Suomessa syksyllä 1995 suurvaellus. Tällöin havaittiin Salmelassa 1-2 lintua, Villikkalassa 1 ja Hietanassa 2 yksilöä. Linnut kävivät ruokintapaikoilla.
181. Puukiiپیjä (*Certhia familiaris*). P,T . Pesii harvalukuisena alueen vanhemmissa havumetsissä. Talvisin näyttäytyy usein tiaisparvissa.
182. Kukankeittäjä (*Oriolus oriolus*). L,(P) . Muutama pari pesinee vuosittain alueen rehevissä rantametsissä.
183. Pikkulepinkäinen (*Lanius collurio*). L,P . Pesii melko harvalukuisena avomailla peltojen reunoilla ja hakkuuaukioilla sekä myös puutarhoissa.
184. Isolepinkäinen (*Lanius excubitor*). L,T . Muuttoaikoina Vuosittain peltoalueilla ja hakkuuaukioissa. Muutama yksilö talvehtii säännöllisesti alueella.
185. Närhi (*Garrulus glandarius*). P,T . Pesii yleisenä lähes kaiken tyyppisissä metsissä. Talvisin käy ruokintapaikoilla.
186. Harakka (*Pica pica*). P,T . Yleinen lintu asutuksen piirissä. Pesii mielellään rantapusikoissa. mutta viime vuosina myös asutuksen lähellä.
187. Pähkinähakki (*Nucifraga caryocatactes*). (L) . Vaelluslaji. jolla suurvaellus syksyllä 1995. Tällöin havaittiin Salmelassa 2, kirkonmäellä 2, Hietanassa 1 ja Vaivalankylässä 1. Vaeltajat viihtyvät usein semramännyissä.
188. Naakka (*Corvus monedula*). PT . Keskustaajaman ympäristön pelloilla usein 100-200 linnun parvi. Suuri pesimäyhdyskunta aivan kuntakeskuksen vieressä kalliojyrkänteellä, missä pesii kalliohalkeamissa.
189. Mustavaris (*Corvus frugilegus*). L . Kevään ensimmäisiä muuttolintuja maaliskuussa, jolloin pikkuparvia näkee pelloilla teiden varsilla. Muutamia yksittäisiä lintuja nähty kesäaikaan varisparvissa.
190. Varis (*Corvus corone*). P,T . Yleinen joka paikan lintu, joka pesii yksittäisperein viljelymaiden reunametsissä ja metsäsaarekkeissa.
191. Korppi (*Corvus corax*). (P),T . Korppeja näkee usein pareittain tai pikkuryhmissä lennossa alueen metsien ja viljelysmaiden yläpuolella etsimässä haaskoja tai raatoja. Nykyään saattaa pesiä rauhallisilla metsäalueilla.
192. Kottarainen (*Sturnus vulgaris*). L,P . Kannan romahduksesta huolimatta laji on säilyttänyt asemansa alueella. Pesii melko yleisenä maatalojen piholla pöntöissä. Suurimmista parvista syyskesällä laskettu viime vuosina 1 000 yksilöä.
193. Varpunen (*Passer domesticus*). P,T . *Yleinen* pesimälintu maatalojen pihapiirissä ja keskustaajaman omakotialueilla. Taantunut viime vuosina kaikkialla Etelä-Suomessa.
194. Pikkuvarpunen (*Passer montanus*). (P),T . Uudistulokas Päijät-Hämeessä ja esim. Lahdessa paikoin yleinen varpusparvissa. Viime vuosina tavattu muutamia yksilöitä keskustaajaman varpusparvista.

195. Peippo (*Fringilla coelebs*). P,T . Pajulinnun ohella alueen yleisin lintu, joka pesii kaikenlaisilla metsätyypeillä. Keväisin takatalven aikana nähdään joskus tuhansien lintujen kerääntymiä. Muutama yksilö talvehtii vuosittain lintulautojen turvin.
196. Järripeippo (*Fringilla montifringilla*). L,(P) . Muuttoaikoina pelloilla pikkuryhminä, mutta etenkin syksyisin joskus satojen lintujen kerääntymiä pakettipelloilla. Joinakin vuosina saattaa pesiä alueella.
197. Viherpeippo (*Chloris chloris*). P,T . Melko yleinen pesimälintu kulttuuriympäristössä. Talvisin tavallinen vieras lintulaudoilla.
198. Tikli (*Carduelis carduelis*). L,(P) . Nähdään vuosittain pikkuparvissa yleensä takiaisia syömässä. Muutama pari saattaa pesiä alueella.
199. Vihervarpunen (*Carduelis spinus*). P,T . Melko yleinen pesimälintu kuusivaltaisissa sekametsissä. Syksyllä suurissa parvissa ja linnut ruokailevat mielellään koivuissa ja tervalepissä. Ravintotilanteesta riippuen nähdään alueella joinakin vuosina talvellakin suurissa parvissa.
200. Hemppo (*Carduelis cannabina*). L,P . Pesii harvalukuisena kulttuurimaisemassa suosien avomaita. Syksyisin pikkuparvissa alueen pakettipelloilla.
201. Vuorihemppo (*Carduelis flavirostris*). (L) . Tämä vähälukuinen talvieväs Norjan rannikoilta on tavattu muutaman kerran loppusyksystä alueen rikkaruohokentillä.
202. Urpiainen (*Carduelis flammea*). L . Oikukas esiintyminen. Joinakin vuosina suurissa parvissa loka-maaliskuussa. Toisinaan lähes kateissa.
203. Tundraurpiainen (*Carduelis hornemanni*). (L) . Tämä urpiaista pohjoisempi laji on havaittu muutamia kertoja urpiaisparvissa.
204. Kirjosiipikäpylintu (*Loxia leucoptera*). (L) . Laji suorittaa aika ajoin vaelluksia idästä Suomeen. Havaittu vaellusten yhteydessä muutaman kerran.
205. Pikkukäpylintu (*Loxia curvirostra*). L,P Oikukas esiintyminen. Hyvinä käpyvuosina lauleskelee metsissä. Paljon lintuja loppupalvella. Useina vuosina näkyy suuria muuttoparvia keskikesällä. Välivuosina lähes täysin kateissa.
206. Isokäpylintu (*Loxia pytyopsittacus*). (L) . Aina vähälukuisempi kuin pikkukäpylintu. Laji on havaittu muutamia kertoja yksittäin tai pikkuryhmissä. On yleisempi, mitä havainnot osoittavat, sillä melko vaikea erottaa pikkukäpylinnusta.
207. Punavarpunen (*Carpodacus erythrinus*). L,P . Pesii melko harvalukuisena lehtomailla, puutarhoissa ja viljelysten reunamailla. Muuttoaikoina toukokuussa näkyvä laji, jonka tunnistaa omaperäisestä vihellyksestään.
208. Taviokuurna (*Pinicola enucleator*). (L) . Joinakin vuosina nähdään pikkuparvia pihlajanmarjojen kimpussa syksyllä ja talvella.
209. Punatulkku (*Pyrrhula pyrrhula*). L,P . Pesii melko harvalukuisena alueen kuusimetsissä. Talvisin tavallisimpia lintulautavieraita.
210. Nokkavarpunen (*Coccothraustes coccothraustes*). (L) . Tämä Suomessa vuosittainen pikkuharvinaisuus on tavattu kahdesti. 15.5.1993 Lammilla 2 paikallista ja 15.10.1995 Kirkonmäellä 1 paikallinen.
211. Lapinsirkku (*Calcarius lapponicus*). L . Harvalukuinen läpimuuttaja, jota tavataan pikkuryhmissä keväin syksyin muiden pikkulintujen kanssa usein pakettipelloilla.
212. Pulmunen (*Plectrophenax nivalis*). L . Kevään ensimmäisiä muuttolintuja alueella maaliskuun alussa. Joinakin keväinä satapäisiä parvia pelloilla. Syysmuutolla loppusyksyllä vähälukuisempi.

213. Keltasirkku (*Emberiza citrinella*). P,T . Yleinen viljelysmaiden tyyppilaji, joka pesii peltojen reunamilla. Talvisin suurissakin parvissa hyvillä ruokintapaikoilla, missä tarjolla kauraa.
214. Peltosirkku (*Emberiza hortulana*). L,P . Pesii melko runsaslukuisena viljelysmaiden reunoilla ja metsäsaarekkeissa.
215. Pohjansirkku (*Emberiza rustica*). L . Piileskelevä laji, jota tavataan vuosittain yksittäin rantojen ja peltojen reunapusikoissa.
216. Pajusirkku (*Emberiza schoeniclus*). L,P . Pesii runsaslukuisena alueen kosteissa pensaikossa ja järvien rannoilla ruoikoissa. Tammikuun alussa 1995 nähtiin Säyhteen rannalla peräti 21 linnun talvehtiva ryhmä.
217. Ristisorsa (*Tadorna tadorna*). (S) . Tämä sisämaassa harvinainen sorsalaji on tavattu kolme kertaa. 11.5.1998 Kirkkoäyräs koiras, 23.4.1999 Kirkkoäyräs-Pyhäjärvi pari ja 13.4.2002 Suursuonpellot naaras.
218. Kuovisirri (*Calidris ferruginea*) (L) . Kymmenkunta havaintoa lepäilevistä yksilöistä syysmuutolta.
219. Niittysuohaukka (*Circus pygargus*) (S) . Tämä harvinainen suohaukka on havaittu kolme kertaa. 21.4.2000 Säyhtee muuttava koiras 12.-24.5.2001 Ratulanlahti paikallinen koiras ja 2004 Lammilla pesintä, joka epäonnistui poikasvaiheessa.
220. Arosuohaukka (*Circus macrourus*) (S) . Tästä harvinaisesta suohaukkalajista on tehty yksi havainto. 10.9.2001 Säyhtee nuori lintu hetken paikallisena.
221. Kiljukotkalaji (*Aquila clanga/pomarina*) (S) . Lajilleen määrittämätön kiljukotkalaji on tavattu kahdesti. 7.5.2003 Lammi 1 muuttava ja 15.5.2004 Lammi 1 muuttava.
222. Mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) (S) . Tämä harvinainen lepinkäislaji on tavattu kerran. 25.9.2004 Lammi/Säyhtee paikallisena.

HUOM!

Havainto Haahka 4.5.1991 Säyhteenjärvi 1 muuttavaa. Alueellinen harvinaisuuskomitea on hylännyt havainnon jälkeenpäin. Näin ollen Artjärven kunnassa on nähty tähän mennessä hyväksytysti 222 lajia.